

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่องพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารเพื่อเสริมสร้างวินัย
จรรยาของผู้ขับชั้รยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร มีทฤษฎี แนวคิด ที่นำมาใช้เป็น
กรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

วรรณคดีเกี่ยวกับวินัย

- ความหมายของวินัย
- ความสำคัญของวินัย
- ผลของการขาดวินัย
- บทบาทของสถาบันต่างๆ ที่มีต่อการเสริมสร้างวินัย
- ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย

ทฤษฎี แนวคิดทางการสื่อสาร

- องค์ประกอบของการสื่อสาร
- ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติ
- การโน้มน้าวใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม
- สื่อและประสิทธิภาพของสื่อ
- การเปิดรับข่าวสาร
- สื่อสารกับการพัฒนา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีเกี่ยวกับวินัย

ลักษณะสังคมหนึ่งๆ จำเป็นที่ต้องการให้บุคคลในสังคมมีความประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันตามระเบียบแบบแผน กฎเกณฑ์ของสังคม ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขของสังคมโดยรวม แต่ปัญหาของสังคมบางประการ ดังเช่นปัญหาการจราจรติดขัดในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้ขับขี่รถยนต์ไม่มีวินัยจราจร ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างจริงจัง ดังนั้นเพื่อเป็นการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเสริมสร้างวินัยจราจร ผู้วิจัยจึงได้นำวรรณคดี แนวคิดเกี่ยวกับวินัยที่เกี่ยวข้องบางประการและเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยมากแล้ว ดังต่อไปนี้

ความหมายของวินัย

คำว่า "วินัย" มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายลักษณะ ได้แก่

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2535: 756) ให้ความหมายของวินัย คือ การอยู่ในระเบียบ แบบแผน และข้อบังคับ ปฏิบัติ

ม.ล.ปิ่น มาลากุล (2485: 182) ให้ความหมายของวินัยทางการศึกษาไว้สามความหมาย แต่ความหมายของวินัยนี้ก็สามารถนำมาใช้กับเรื่องวินัยจราจรได้ อันได้แก่

วินัย หมายถึง การเชื่อฟังครู อาจารย์ ตลอดจนคำสั่งสอนของโรงเรียน

วินัย หมายถึง การกระทำตามระเบียบที่กำหนดไว้

วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามสิ่งที่คิดว่าสมควรจะกระทำ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้เป็นระเบียบหรือกฎเกณฑ์ก็ตาม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530: 51) ได้ให้ความหมายของ "วินัย" สำหรับการดำเนินงานทางวัฒนธรรมไว้ว่า หมายถึง "การควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบ

ธรรมนิยมประเพณีอันดีงามเพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม"

ความสำคัญของวินัย

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ที่ได้พระราชทานเนื่องในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร แก่นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2517 เกี่ยวกับวินัย ความว่า

"...วินัย ในปัจจุบันมีคนบางส่วนมองเห็นไปว่าไม่สู้จะมีความหมายนึกว่าเป็นสิ่งที่สมมติตั้งขึ้นโดยปราศจากเหตุที่อิสรชนจะยอมรับได้เต็มที่แท้จริง ไม่ว่าวินัยทหารหรือวินัยโดยทั่วไปเป็นของจำเป็นอย่างยิ่งยวด เพราะเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่สำหรับความเรียบร้อยเป็นปกติของบุคคล ของการงาน ของสังคม และบ้านเมือง นับว่าเป็นปัจจัยและพลังส่วนหนึ่งซึ่งทำให้การทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยดีโดยสะดวกและบรรลุผลอย่างถูกต้อง..."

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536: 2)

พระบรมราชาบาทข้างต้นนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวินัย ที่มีต่อการพัฒนาประเทศโดยแท้จริง

ความสำคัญของวินัยต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ อาจพิจารณาได้ดังนี้

1. ด้านครอบครัว การที่สมาชิกในครอบครัวมีวินัยไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอกหรือวินัยในตนเอง ย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อมั่นระหว่างสมาชิกทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีย่อมเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นใจทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่ๆ อันจะเป็นกำลังคนที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศสืบไป

2. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ การเคารพและ

ไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามประเพณี แบบแผนปฏิบัติของสังคมก็จะทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข

3. ด้านเศรษฐกิจ ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันที่มีการดำเนินงานทางภาคธุรกิจอย่างรวดเร็ว โดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วยประกอบเวลาจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ซึ่งผู้ดำเนินการทางธุรกิจจะต้องรักษาและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้นการมีวินัยตรงต่อเวลาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นการมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานทางธุรกิจ ก็มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการเมือง การเคารพ ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากตน การตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในฐานะประชาชนอย่างกว้างขวาง การบริหารราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล การหมั่นตรวจสอบการบริหารงานของคณะรัฐบาลอย่างใกล้ชิดด้วยความตระหนักในหน้าที่ของพรรคฝ่ายค้านอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้เป็นวินัยในตนเองที่สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างง่ายดาย

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536: 3)

ผลของการขาดวินัย

ในทางตรงกันข้าม การขาดวินัยของคนในชาติกลุ่มต่างๆ ก็ทำให้เกิดผลเสียหลายประการ ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ด้านครอบครัว เมื่อสมาชิกในครอบครัวขาดระเบียบวินัยไม่ยอมรับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ แบบแผนปฏิบัติของครอบครัว ตลอดจนการไม่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้ความเป็นสถาบันครอบครัวเสื่อมสลายไป พื้นฐานความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของสมาชิกผู้เยาว์ที่ควรจะได้รับ

ปลูกฝังไว้จากครอบครัวก็ขาดหาย บุคคลเหล่านี้เมื่อเติบโตเข้าสู่สังคมอื่นๆ ก็จะกลายเป็นผู้มีส่วนสร้างปัญหาให้กับสังคมได้สืบไป

2. ด้านสังคม สังคมใดๆ ก็ตามที่สมาชิกในสังคมนั้นๆ ระเบียบวินัยที่เป็นวินัยในตนเองและวินัยที่เกิดจากการยอมรับปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ ย่อมทำให้สังคมนั้นๆ ตกอยู่ในสภาวะสงบสุข สมาชิกในสังคมปราศจากจิตสำนึกร่วมกันต่อการสร้างสรรค์สังคม และต่างมุ่งหวังแย่งชิงผลประโยชน์เข้าสู่ตนโดยไม่มีขอบเขตจำกัด สภาวะดังกล่าวนี้ ในท้ายที่สุดแล้วอาจนำไปสู่ความล่มสลายของสังคมนั้น หากไม่ได้รับการป้องกันแก้ไขอย่างจริงจัง

3. ด้านเศรษฐกิจ ความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นครั้งละจำนวนมากๆ และหลายกรณีส่วนใหญ่เป็นเพราะความไร้วินัยของผู้ดำเนินงานแทบทั้งสิ้น เช่น การเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์และทางเรือ การเกิดอัคคีภัย ตลอดจนการสูญเสียรายได้จากการส่งสินค้าต่างๆ ไปยังต่างประเทศ กรณีที่ผู้ส่งสินค้าออกทำการปลอมแปลงปะปนสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพและได้รับการปฏิเสธสั่งเข้าจากประเทศต่างๆ

4. ด้านการเมือง เหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองของไทยหลายๆ กรณี เกิดขึ้นเนื่องจากนักการเมืองและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองขาดระเบียบวินัยทางการเมือง เช่น การก่อการจลาจล การปฏิวัติรัฐประหาร การใช้ใช้อำนาจหน้าที่ทางการเมือง เพื่อเบียดบังเอาผลประโยชน์ที่ได้รับเข้าสู่ตน เป็นต้น เหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองเหล่านี้ ส่งผลเสียต่อภาพพจน์ของประเทศ ในสายตาของชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาลงทุนประกอบกิจการต่างๆ และส่งผลเสียต่อการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536: 3-4)

บทบาทของสถาบันต่างๆ ที่มีต่อการเสริมสร้างวินัย

1. สถาบันครอบครัว ครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมขนาดเล็กที่สุดและสำคัญที่สุดในการหล่อหลอมบุคลิกภาพและสร้างการเรียนรู้ระหว่างสมาชิกโดย

เฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัวนั้น ถ้าได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองให้ รู้จักกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนปฏิบัติ มีความอดทน ไม่ทำอะไรตามความพอใจ หรือตามความต้องการของตน ตั้งแต่ในระยะแรกๆ ของชีวิตก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่มีระเบียบในภายหน้า นอกจากนั้นการประพฤตินั้นเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง หรือผู้อาวุโสภายในครอบครัวกรณีการมีวินัยบางประการ ก็จะทำให้สมาชิก ผู้เยาว์ของครอบครัวเกิดการเรียนรู้ ยอมรับปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น

2. สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับและ ประเภทการศึกษาใดก็ตาม นอกจากจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนโดยตรงแล้ว การสั่งสอนอบรมจากครู อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ตลอดจนต้นแบบทาง พฤติกรรมภายในสถาบันการศึกษา ที่ผู้เรียนเลือกยอมรับเป็นแบบอย่างหลายกรณี เหล่านี้รวมกันก็มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยของผู้เรียน

3. สถาบันศาสนา หลักธรรม คำสอนจากศาสนาต่างๆ ที่ได้รับการ ถ่ายทอด ยึดถือปฏิบัติ สืบต่อกันมาในประเทศต่างก็มุ่งสอนให้บุคคลมีความประพฤติ ปฏิบัติที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมได้อย่างสงบสันติสุข การที่บุคคล ใดบุคคลหนึ่ง ยอมรับเข้าถึงหลักธรรม คำสอนในศาสนานั้นๆ อย่างแท้จริงก็จะพบว่าบุคคลดังกล่าว ย่อมมีวินัยในตนเอง ด้วยเหตุนี้สถาบันศาสนาจึงมีส่วนสำคัญต่อ การเสริมสร้างวินัยของบุคคลทั่วไปในสังคมไทยด้วยเช่นกัน

4. สถาบันอาชีพ การเข้าสู่อาชีพใดๆ ของบุคคล ก็ย่อมมีกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนปฏิบัติ สำหรับกลุ่มอาชีพนั้นๆ โดยเฉพาะซึ่งกฎเกณฑ์ ระเบียบ ดังกล่าวนี้ จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ปรับตัวอยู่ร่วมในกลุ่มอาชีพดังกล่าวได้ ในที่สุด ดังนั้น สถาบันอาชีพแต่ละอาชีพก็มีส่วนที่สำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยให้กับ ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว

5. สถาบันการเมือง สถาบันการเมืองที่หมายถึง คณะรัฐบาลและ พรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในฐานะ เป็นองค์กรกำหนดนโยบายแนวทางการบริหาร ประเทศ ตลอดจนการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานราชการของข้าราชการประจำให้ โดยตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้าง

วินัยของคนในชาติ จึงเป็นสิ่งที่สถาบันการเมืองเข้ามามีบทบาทได้มากโดยการนำมากำหนดเป็นแนวทาง นโยบายการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคการเมืองหนึ่งๆ นอกจากนี้สำหรับตัวพรรคการเมืองเองก็ยังสามารถช่วยเสริมสร้างวินัยให้กับสมาชิกพรรคได้โดยตรง ด้วยการกำหนดเป็นระเบียบของพรรค ในท้ายที่สุดพฤติกรรมตัวแบบของนักการเมืองที่มีการรักษาวินัยอย่างจริงจัง ก็จะช่วยให้ประชาชนทุกๆ ไปในสังคมไทย ยอมรับ ปฏิบัติตามได้เช่นกัน
(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536: 4-5)

ผลการดำเนินงาน เกี่ยวกับการ เสริมสร้างวินัย

1. การดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยมาโดยตลอด จึงดำเนินการให้มีการเสริมสร้างวินัยแก่กลุ่มคนในชาติ ตามลำดับดังนี้

1.1 การเสริมสร้างวินัย ในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม กระทำโดยการออกพระราชบัญญัติขึ้น คือพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2483 และพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2485 ซึ่งออกมาในหลักการของการบังคับ

การเสริมสร้างวินัย ในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม กระทำโดย

1. การออกพระราชบัญญัติ
2. คำชักชวนทางสถานีวิทยุกระจายเสียง
3. กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของทางราชการ

ผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในสมัยนั้น ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เกิดความเกรงกลัวปฏิบัติตาม แต่เมื่อสิ้นสุดคณะรัฐบาลโดยการนำของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม แล้ว วินัยบางประการที่ได้รับการกำหนดขึ้นก็ได้รับการละเลยจากประชาชนและค่อยๆ เลิกการปฏิบัติตามในที่สุด

1.2 ภายหลังจากที่มีการจัดตั้ง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2525 แล้ว ได้มีการประกาศค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ โดยประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เรียกว่า ค่านิยมพื้นฐาน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2525 เชิญชวนให้ทุกคนร่วมกันสร้างเสริม ปลุกฝัง และปฏิบัติตาม ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
5. มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ซึ่งค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ที่มีความสอดคล้องกับพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536: 4-5) ซึ่งได้พระราชทานพระบรมราโชวาท เรื่องคุณธรรม 4 ประการ แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต คือ

1. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติดังสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ ความดี
3. การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติดังความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
4. การรู้จักระวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ต่อมารัฐบาล ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ ที่มีต่อชาติบ้านเมือง จึงได้นำคุณธรรม 4 ประการ จากพระราชดำรัสออกเผยแพร่ว่าแก่ประชาชนทั่วไปได้ทราบ เพื่อยึดเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งคุณธรรม 4 ประการนี้ มีเพื่อความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ

มรอาวาสธรรม ธรรมสำหรับผู้ครองเรือน อันประกอบด้วย ลัจจะ การรักษา ความสัตย์ ทมะ การรู้จักข่มใจ ขันติ ความอดทน และจาคะ การบริจาคทาน ประกาศค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการนี้ ได้รับการนำไปเผยแพร่ โดย หน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้อง โดยการเขียนเป็นคำขวัญติดประกาศ และ เผยแพร่ทางสื่อสารมวลชนแต่ทว่าก็เป็นเพียงการประกาศค่านิยมทั้ง 5 ประการ ให้รับรู้เท่านั้น มิได้มีการลงไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยตรง ดังนั้นค่านิยม ทั้ง 5 ประการ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยและรักษากฎหมาย จึงไม่อาจจะบอกได้ว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

1.3 ในปี พ.ศ. 2525 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม- แห่งชาติ ได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยขึ้นและผลักดันให้มีประกาศ สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมและวินัยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2525 5 ประการ คือ

1. ให้มีการประชาสัมพันธ์ ภายในหน่วยราชการและ องค์กรของรัฐ รวมทั้งทางสื่อมวลชนทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่าง ถูกต้องตรงกัน ในเรื่อง

1.1 ปัญหาความสะอาด การตรงต่อเวลา การ เคารพกฎจราจร และการเคารพธงชาติ

1.2 สาเหตุและปัจจัย ที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับ ความสะอาด การตรงต่อเวลา การเคารพกฎจราจร และการเคารพธงชาติ

1.3 หลักการในการแก้ไขปัญหาคleaning การ ตรงต่อเวลา การเคารพกฎจราจร และการเคารพธงชาติ

1.4 วิธีการและ เครื่องมือในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาความสะอาด การตรงต่อเวลา การเคารพกฎจราจรและการเคารพธงชาติ

2. ให้มีการรณรงค์และปฏิบัติการ อย่างจริงจังและต่อ- เนื่องในเรื่องการรักษาความสะอาด ระเบียบของสถานที่ราชการและสาธารณ-

สถานในสังคมเมือง การตรงต่อเวลา การเคารพกฎจราจร และการเคารพ
 ธงชาติ

3. ให้หน่วยราชการที่บริการประชาชน จัดการบริการ
 และการติดต่อราชการตามลำดับก่อนหลัง เช่น การเข้าแถวเข้ารับบริการและให้
 เลขหมายหรือบัตรเข้ารับบริการ เพื่อให้เกิดเป็นนิสัยประจำ

4. ให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบด้านการ
 ขนส่งสาธารณะ เช่น รถโดยสารปรับอากาศและรถบริษัทขนส่ง จัดระบบบริการ
 ให้มีระเบียบ แบบแผน

5. ให้หน่วยราชการและสถานศึกษา รณรงค์ปฏิบัติการ
 สาธิต ให้ข้าราชการ นักเรียน และนักศึกษา ปฏิบัติตามกฎจราจร ข้ามถนนตรง
 ทางม้าลายหรือใช้สะพานข้าม ให้มีระเบียบวินัยทั่วประเทศ

ผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยให้แก่นักเรียนตามโครงการดังกล่าว
 นี้ ได้รับความสำเร็จในระดับหนึ่ง กล่าวคือ มีการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการเดินแถว
 ไป-กลับ ระหว่างบ้านกับโรงเรียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ
 ตลอดจน การเข้าแถวขึ้นรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครและต่าง-
 จังหวัด เป็นบางจังหวัด แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดพฤติกรรมการมีระเบียบ
 วินัยในลักษณะดังกล่าวนี้ ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม
 ชุมชนนั้นๆ กอปรกับภายหลังได้รับการเปลี่ยนแปลงนโยบายและคณะผู้ทำงาน จึง
 ทำให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยขาดความต่อเนื่องไป

1.4 ในสมัยคณะรัฐบาลปัจจุบัน ที่มี นายชวน หลีกภัย เป็น
 นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายวัฒนธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 21
 ตุลาคม 2535 ไว้ว่า

"...ปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในเรื่อง
 ความมีเหตุผล การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การมีน้ำใจนักกีฬา การมี
ระเบียบวินัย การประหยัด และการรู้จักคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติสิ่ง-
 แวดล้อม..." (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536: 8)

จะเห็นว่า การเสริมสร้างวินัยให้แก่คนในชาตินั้น ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและมีการดำเนินงานโดยหน่วยงานของรัฐมาโดยตลอด แม้ว่าบางช่วงบางขณะจะไม่มีอย่างต่อเนื่อง เท่าที่ควรก็ตาม

2. การดำเนินงานโดยหน่วยงานเอกชน หน่วยงานเอกชนบางหน่วยงาน ได้มีบทบาทเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยให้แก่คนในชาติอยู่มากในระยะประมาณ 10 ปีเศษ ที่ผ่านมา โดยทั้งนี้มีการหยิบยกเอาปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการขาดวินัยมารณรงค์แก้ไขด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้สื่อมวลชน สติ๊กเกอร์ป้ายประกาศ เป็นต้น การณรงค์เสริมสร้างวินัยที่รู้จักกันดี ได้แก่ โครงการตาวิเศษของมูลนิธิสร้างสรรค์ไทย ซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการทิ้งขยะไม่ถูกสถานที่ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร การรณรงค์เกี่ยวกับการขาดวินัยจราจร ของมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ โดยการสนับสนุนของ บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด เป็นต้น

3. การดำเนินงานโดยสถาบันทางการศึกษา สถาบันทางการศึกษาในระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา นอกจากจะมีการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยแล้ว สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะระดับบัณฑิตศึกษา ก็ได้มีการส่งเสริมให้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การทดลองใช้วิธีการสร้างวินัยหลายรูปแบบ อาทิ การใช้ตัวแบบ การใช้กลุ่มสัมพันธ์ และการใช้แรงเสริม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ผลการดำเนินการเสริมสร้างวินัยโดยสถาบันการศึกษาเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการขยายผลนำไปใช้ในวงกว้างต่อไป

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536: 6-9)

ทฤษฎี แนวคิด ทางการสื่อสาร

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเพื่อเสริมสร้างวินัยจราจรของผู้ขับขีรถยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร มีทฤษฎี แนวคิดทางการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย โดยการนำการสื่อสาร มาเป็นเครื่องมือในอันที่จะเสริมสร้างวินัยจราจรและแก้ไขปัญหาการขาดวินัยจราจร ได้แก่ ทฤษฎี แนวคิด ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบของการสื่อสาร

การสื่อสารมีลักษณะ เป็นกระบวนการคือจะมีลักษณะของการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ไม่มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุด ไม่มีการหยุดนิ่ง จะต้องมีส่วนบางอย่างเกิดขึ้นก่อนและหลังกระบวนการอยู่เสมอ องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของการสื่อสาร มีความเกี่ยวข้องและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

เดวิด เบร์โล (Berlo, 1960) กล่าวว่า องค์ประกอบของการสื่อสารประกอบด้วย แหล่งสาร สาร ช่องสาร และผู้รับสาร กระบวนการสื่อสารที่มีลักษณะเป็นเส้นตรง คือจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารทางเดียว แต่ในกระบวนการของการสื่อสารจริงๆ นอกจากจะมี ผลของการสื่อสาร แล้ว การสื่อสารยังมีผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสื่อสารของผู้รับสารด้วย

1. แหล่งสาร (source) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการจะทำการสื่อสารความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ของตน โดยการพูด เขียน หรือแสดงกิริยาท่าทาง ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นทราบ

ปัจจัยที่สำคัญอย่างน้อย 4 ประการ ที่กำหนดประสิทธิผลมากน้อยของผู้ส่งสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะคติ ความรู้ ระบบสังคม วัฒนธรรม ปัจจัยเหล่านี้ จะพบมากในสื่อบุคคลเพื่อใช้ในการโน้มน้าวใจผู้รับสาร

2. สาร (message) คือ ผลผลิตของผู้ส่งสารที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ของตน ที่ปรากฏออกมาในรูปแบบของรหัส เช่น คำพูดที่เราพูด สิ่งที่เราเขียน กิริยาท่าทาง ข่าว และข้อความ

ปัจจัยที่สำคัญของสาร ประกอบด้วย รหัส เนื้อหา การจัดเสนอ ทั้ง 3 ประการนั้น จะประกอบด้วย ส่วนประกอบและโครงสร้าง

3. สื่อ (channel) คือ สิ่งที่ขนส่งสารหรือสิ่งที่นำหรือถ่ายทอดสารของผู้ส่งสารให้ปรากฏเป็นคลื่นแสง คลื่นเสียงหรือสื่อในการสื่อสารหรือในลักษณะประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การดมกลิ่น การลิ้มรส

4. ผู้รับสาร (receiver) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับสารของผู้ส่งสาร ผู้รับสารอาจเป็นคนๆ เดียวหรือหลายคน สถาบัน องค์กร บริษัท

ปัจจัยสำคัญของผู้รับสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะจิต ความรู้ ระบบสังคม วัฒนธรรม

5. ผลของการสื่อสาร (effect) ไม่ใช่องค์ประกอบของการสื่อสารตามที่ เดวิด เบอร์โล ได้กล่าวไว้ แต่ได้เพิ่มเติมเข้ามาในภายหลัง คือ ผลที่เกิดจากการสื่อสาร อาจเป็นไปได้ทั้งผลในทางลบจนถึงผลในทางบวก หรืออาจเป็นผลในระยะสั้นหรือระยะยาวก็ได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงในด้าน ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้รับสาร

6. การส่งสารกลับหรือปฏิกิริยาตอบสนอง (feedback) คือ ปฏิกิริยาของผู้รับสารที่แสดงตอบสนองต่อสารของแหล่งสาร ในกระบวนการสื่อสารแบบสองทางจะมีลักษณะตอบโต้กัน ดังนั้นบุคคลหรือองค์กรจึงเป็นทั้งแหล่งสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน การสื่อสารกลับ ทำให้ผู้ส่งสารทราบผลของการสื่อสารว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด และสามารถควบคุมพฤติกรรมสื่อสารในเวลาต่อมาของผู้ส่งสาร

ในการสื่อสารทุกครั้ง ต้องมีแหล่งสาร แหล่งสารจะเอาสารเข้ารหัส (encode) เพื่อส่งไปตามช่องทางสารถึงผู้รับสาร และก่อนที่ผู้รับสารจะเข้าใจก็ต้องมีการถอดรหัส (decode) ที่ผู้ส่งสารส่งมาให้กลายเป็นสารเสียก่อนจึงจะเข้าใจสารนี้ได้ ในกระบวนการสื่อสารทุกขั้นตอน จะมีแหล่งอุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพน้อยลงหรือไม่บรรลุเป้าหมาย

ทฤษฎีองค์ประกอบของการสื่อสาร มีผลต่อการเสริมสร้างวินัยจราจร กล่าวคือ การสื่อสารเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบดังกล่าว ดังนั้น หากต้องการสร้างกลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างวินัยจราจร การศึกษาทฤษฎีองค์ประกอบของการสื่อสาร จึงเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นทฤษฎีแรก เนื่องจาก องค์ประกอบของการสื่อสาร เป็นทฤษฎีพื้นฐานของการสื่อสารและเป็นบันไดที่สามารถก้าวไปสู่ การศึกษากลยุทธ์หรือการแก้ไขปัญหาเรื่องวินัยจราจรต่อไป เนื่องจากทุกขั้นตอนในการสื่อสาร ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบของการสื่อสารทั้งสิ้น และหากจะ ำให้การสื่อสารที่ต้องการนั้น บรรลุวัตถุประสงค์หรือประสบความสำเร็จได้ก็จำเป็นต้องสร้างองค์ประกอบของการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เพราะทุกองค์ประกอบมี ธรรมชาติของตนเอง อีกทั้งยังสามารถส่งผลโดยตรงหรือผลกระทบต่อการสื่อสาร นั้นได้

1. แหล่งสาร ที่มีความสำคัญหรือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งอันสามารถส่งผล ต่อการเสริมสร้างวินัยจราจร ได้แก่ ภาครัฐและภาคเอกชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้ง ทางตรงและทางอ้อม ตั้งแต่ระดับผู้นำประเทศเรื่อยมาในแต่ละลำดับชั้น จนถึง เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สถาบัน องค์กร บริษัท ห้างร้านต่างๆ ฯลฯ

ประชาชนทั่วไป ถือเป็นแหล่งสาร โดยการส่งข่าวสารจราจร การโน้มน้าวใจ การประชาสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในเรื่องการมีวินัยจราจร เป็นต้น ทั้งนี้หากปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ ทักษะที่ดีในการสื่อสารทัศนคติที่ดี ต่อวินัยจราจร ความรู้ที่ดีในกฎจราจร ระบบสังคมวัฒนธรรม ฯลฯ ของแหล่งสาร มีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อการสื่อสารในทางที่ดี ในการโน้มน้าวใจ ำให้ความรู้ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรม ก็จะทำให้แหล่งสารนั้น เป็นแหล่งสารที่มี ประสิทธิภาพ และส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างวินัย จราจรได้

2. สาร ตัวสารที่ถือเป็นองค์ประกอบของการสื่อสารเพื่อเสริมสร้าง วินัยจราจรนั้น ได้แก่ ข้อความ เนื้อหาของการรณรงค์ต่าง ๆ การโน้มน้าวใจ กฎระเบียบและความรู้ เกี่ยวกับการขับจ้รรถยนต์และการใช้รถใช้ถนน เป็นต้น ซึ่ง

ประสิทธิภาพของตัวสารนี้ จะส่งผลให้ผู้รับสารเข้าใจและเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการขับขีรยนต์ได้

3. สื่อ เป็นสิ่งที่น่าสนใจพาให้สารไปสู่ผู้รับสาร อันได้แก่ สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โปสเตอร์ แผ่นพับ บิลบอร์ด ฯลฯ ดังนั้นกลยุทธ์ในการใช้สื่อใดให้เข้าถึงผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงเป็นกลวิธีหนึ่งของการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างวินัยจราจร

4. ผู้รับสาร ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการเสริมสร้างวินัยจราจรคือผู้ใช้รถใช้ถนน เนื่องจากเป็นผู้ที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีขึ้นเกี่ยวกับวินัยจราจร แต่ขณะเดียวกันผู้รับสารก็สามารถเป็นผู้ส่งสารได้เช่นกัน ดังนั้นผู้รับสารในที่นี้ อาจรวมถึงหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ผู้ปฏิบัติงาน ผู้กำหนดนโยบาย สถาบัน องค์กร บริษัทห้างร้านต่างๆ ฯลฯ

5. ผลของการสื่อสาร ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ได้แก่ การที่ผู้ใช้รถใช้ถนนมีวินัยจราจร อันจะส่งผลในการลดปัญหาและแก้ไขปัญหการจราจร ในปัจจุบันนี้ โดยผลที่ได้มาจากการเสริมสร้างวินัยจราจร อันได้แก่ เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ กล่าวคือ ผู้ใช้รถใช้ถนน มีความรู้ในกฎจราจรที่ถูกต้องมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติและพฤติกรรม กล่าวคือ ผู้ใช้รถใช้ถนนมีทัศนคติที่ดีและถูกต้องต่อการขับขีรยนต์ รวมทั้งมีพฤติกรรมการขับขีรยนต์ ที่มีระเบียบ วินัยถูกต้องตามกฎหมายจราจร เพราะหากผู้ขับขีรยนต์มีความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมในการขับขีรยนต์ที่มีวินัยจราจร ก็จะทำให้ลดปัญหการจราจรได้

6. การส่งสารกลับหรือปฏิกิริยาตอบสนอง คือการยอมรับหรือการปฏิเสธ ในสารที่ส่งไปของผู้รับสาร ซึ่งจะมีผลต่อการวัดว่าการสื่อสารนั้นเป็นอย่างไร ได้ผลลัพธ์อย่างไร

ทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับความรู้และทัศนคติ

เบนจามิน บลูม (Bloom, 1971: 271) กล่าวว่า "ความรู้" เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะเรื่องหรือเรื่องต่างๆ ไประลึกได้ถึงวิธีการ

กระบวนการหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยเน้นความจำ

คาร์เตอร์ กูด (Good, 1973: 325) ได้ให้ความหมายของ "ความรู้" ไว้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526: 16) กล่าวว่า "ความรู้" เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะโดยการนึกได้ หรือโดยการมองเห็น หรือได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหา เหล่านี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523: 130) กล่าวว่า "ความรู้" เป็นพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจดจำได้ หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในที่นี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล กล่าวว่า "ความรู้" หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นความจำและการระลึกได้ ที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นความรู้ที่เริ่มจากสิ่งที่ย่อยๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยาก ซับซ้อนและมีความหมายต่อกัน

กล่าวโดยสรุป ความรู้จึงหมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ สิ่งของ เหตุการณ์ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงานสืบสวน ซึ่งหมายความว่า การรับรู้ข้อเท็จจริงต้องอาศัยเวลา

มิลตัน รอคีช (Rokeach, 1970) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติ เป็นการผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคล ในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

เซอร์ทแทน (Serttain, 1958) ให้คำนิยามทัศนคติว่า เป็นความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีต่อสิ่งหนึ่ง

ฟิชบิน (Fishbein, 1967) ให้คำจำกัดความของทัศนคติ ไว้ว่า ทัศนคติคือความโน้มเอียง ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ที่จะแสดงตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน ทัศนคติเกิดขึ้นก่อนพฤติกรรมและทัศนคติเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

อัลพอร์ต (Allport, 1935) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะของความพร้อมทางด้านจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะ เป็นแรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคล ที่จะมีต่อ บุคคล สิ่งของ หรือ สถานการณ์ ที่เกี่ยวข้อง

เคนด์เลอร์ (Kendler, 1974) ให้คำจำกัดความว่า ทัศนคติ คือ ความพร้อมของบุคคล ที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคกรอบตัวหรือ แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ในทางสนับสนุน หรือต่อต้านแนวความคิด สถาบัน บุคคล หรือสถานการณ์ บางอย่าง

สุชา จันทรเฒ (2524) ให้คำนิยามว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึกหรือ ท่าทีนี้จะ เป็นไปในทางองที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ก็ได้

ชาญชัย รามโกมุท (2522) ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความรู้สึกทางอารมณ์ ว่าชอบหรือไม่ชอบ และมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่ง อาจจะเป็นไปได้ ทั้งในทางสนับสนุนหรือต่อต้าน ทั้งนี้แล้วแต่ความรู้สึกทางอารมณ์ ที่เกิดขึ้น

ทฤษฎี แนวคิด เกี่ยวกับความรู้และทัศนคติ มีผลต่อการเสริมสร้างวินัย จรรยา กล่าวคือ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ในที่นี้คือความรู้ในกฎจรรยาและการขับขีรยนต์ รวมถึงความรู้ในข้อดีของการมีวินัยจรรยาและข้อเสียของการขาดวินัยจรรยา

เนื่องจาก ความรู้เป็นพื้นฐานในการนำไปสู่ทัศนคติต่อการขับขีรยนต์ และพฤติกรรมการขับขีรยนต์ กล่าวคือ หากผู้ขับขีรยนต์ไม่มีความรู้ในกฎจรรยา

ก็สามารถทำให้เกิดการละเมิดกฎจราจร หรือเป็นผู้ขับขี่รถยนต์ที่ไม่มีวินัยจราจร
 นั้นเอง แต่ผู้ขับขี่รถยนต์ที่มีความรู้ในกฎจราจร ก็อาจไม่มีทัศนคติหรือพฤติกรรม
 เกี่ยวกับการขับขี่รถยนต์ที่มีวินัยจราจรได้เช่นกัน ดังนั้น จึงควรให้ประชาชนมี
 ความรู้ที่ถูกต้องในการขับขี่รถยนต์ เสียก่อนด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ ในที่นี้คือความคิดเห็นที่มีต่อการขับขี่รถยนต์ใน
 ด้านต่างๆ อันมีผลต่อพฤติกรรมในการขับขี่รถยนต์และการมีวินัยจราจร ซึ่งทัศนคติ
 นี้มีผลต่อการมีวินัยจราจร กล่าวคือ หากผู้ใช้รถยนต์มีทัศนคติที่ดี อันเป็นการเอื้อ
 อำนวยต่อพฤติกรรมในการขับขี่รถยนต์ที่มีวินัยจราจรต่อไปได้ง่ายขึ้น ในทางตรงกัน
 ข้าม หากผู้ขับขี่รถยนต์มีทัศนคติต่อการขับขี่รถยนต์ที่ไม่ดี ก็อาจนำไปสู่สาเหตุแห่ง
 การขาดวินัยจราจรได้

การโน้มน้าว เพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม

การโน้มน้าวใจ เป็นกระบวนการสื่อสารประเภทหนึ่ง โดยผู้ส่งสารมี
 ความตั้งใจจะมีอิทธิพลเหนือผู้รับสาร หรือต้องการการตอบสนองโดยการเปลี่ยน-
 แปลงความเชื่อ ค่านิยมหรือทัศนคติหรือเกิดอิทธิพลต่อการรับรู้ อารมณ์ ความรู้สึก
 ตลอดจนพฤติกรรมในผู้รับสาร ในการโน้มน้าวใจนั้น ผู้ส่งสารจะคำนึงถึงการ
 กำหนดทางเลือกให้แก่ผู้ที่ต้องการจะโน้มน้าวใจ และพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือ
 ทางเลือกนั้น

องค์ประกอบหลักในการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ นอกจากจะมีผู้
 จูงใจหรือผู้ส่งสาร ตัวสาร ช่องทางในการส่งสาร และตัวผู้รับสารเองแล้ว ยังมี
 องค์ประกอบอื่นที่สำคัญต้องพิจารณาอีก คือ ความเชื่อถือได้ อำนาจในสังคม
 บทบาททางสังคม ความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้รับสาร อายุ เพศ และอาชีพ (วิชฌ
 สุวรรณเพิ่ม, 2525)

ผลของการโน้มน้าวใจ สามารถสังเกตได้ว่า จะเกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 เมื่อมีการตอบสนอง การโน้มน้าวใจสามารถแยกได้เป็น การเปลี่ยนแปลงความรู้

และจิตสำนึก การเปลี่ยนแปลงอารมณ์และความรู้สึก และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Hovland, 1960)

นักจิตวิทยาสังคม ได้ให้คำนิยามของทัศนคติแตกต่างกันออกไป เช่น แคทซ์ และ สก็อตแลนด์ (Katz and Scotland, 1958) กล่าวว่า ทัศนคติประกอบด้วย ส่วนประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. ส่วนประกอบทางการรู้ การเข้าใจ
2. ส่วนประกอบทางอารมณ์
3. ส่วนประกอบทางพฤติกรรม

ทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลง ได้หลายวิธี อาจจะทำให้ได้โดยที่บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆ ข่าวสารนี้ อาจมาจากบุคคลหรือมาจากอุปกรณ์สื่อมวลชนต่างๆ ซึ่งสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ด้านความรู้ ความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ ความรู้สึก และการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม

การเปลี่ยนแปลงความรู้ ความเข้าใจ (cognition) หมายถึง ความคิดรวบยอด ความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คุณค่าที่ให้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และโลกทรรศน์รอบตัว เราเกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้และจิตสำนึก การแสดงออกให้เห็นทางวาจาเมื่อได้รับฟังสารแล้ว แต่บางครั้งอาจไม่เกิดขึ้นในทันที

การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ความรู้สึก (affection) หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะแสดงออกได้โดยกิริยาอาการต่างๆ รวมทั้งทางวาจาของผู้รับสารเอง

การเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม (behavior) เป็นการเปลี่ยนแปลงการกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้ และเป็นลักษณะต่อเนื่องจากการที่ผู้รับสารเปลี่ยนความรู้หรือการรับรู้แล้ว

แมคไควร์ (McGuire, 1969) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การเอาใจใส่ (attention) ความเข้าใจ (comprehension) การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (yielding) การเก็บเอาไว้

(retention) และการกระทำ (action) และกล่าวว่า ถ้ากระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อทางด้านข่าวสาร ทำให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแล้ว จะทำให้เกิดการใส่ใจ ความเข้าใจ การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น การเก็บเอาไว้ และการกระทำ ส่วนการที่ผู้รับสารจะเกิดตามขั้นตอนเหล่านี้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษาและอื่นๆ

เมลวิน เดอ เฟลอร์ (De Fleur, 1970) ได้รวบรวมแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อ ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ในทฤษฎีสื่อสารมวลชน โดยการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น เป็นตัวแปรแทรก (intervening variables) ระหว่างสื่อ เน้นตัวกระตุ้น (stimulus) กับพฤติกรรมการตอบสนอง (response) โดยแยกเป็นทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างของเอกบุคคล (The Individual Differences Theory) ทฤษฎีกล่าวถึง ความแตกต่างของมนุษย์ ในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคล การที่มนุษย์เรียนรู้ต่างกัน มีสภาพแวดล้อมที่เติบโตขึ้นมาต่างกัน จะเป็นผลให้เกิดรูปแบบของทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ประกอบกันเป็นบุคลิกภาพส่วนบุคคล ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน พฤติกรรมการรับรู้ หรือการเรียนรู้ ตลอดจนการรับข่าวสารก็จะแตกต่างกันตามไปด้วย

2. ทฤษฎีการจัดลำดับชั้นทางสังคม (The Social Categories Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึง สังคมที่ประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ซึ่งรวมกันเป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน กลุ่มที่มีลักษณะพื้นฐานบางประการที่เหมือนกัน เช่น เพศ อายุ รายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม จะมีโครงสร้างทางสังคมใกล้เคียงกัน ถือว่าเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสาร และทำนองเดียวกันตัวแปรเหล่านี้ก็จะเป็นตัวแปรแทรก ระหว่างพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารคล้ายๆ กัน และขณะเดียวกันก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเนื้อหาข่าวสารคล้ายๆ กันด้วย

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Relationships Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ในกลุ่มว่ามีอิทธิพลต่อการสื่อสารเป็นที่ยอมรับว่า ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการจะมีบทบาทสำคัญต่อการกระทำของบุคคล

เช่น เพื่อนบ้าน เครือญาติ ผู้นำความคิดเห็นในสังคม จะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการแพร่กระจายข่าวสาร ความคิด และการตัดสินใจยอมรับของบุคคลในสังคมนั้น

4. ทฤษฎีบรรทัดฐานทางสังคม (The Cultural Norms Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลอาจขึ้นอยู่กับ บรรทัดฐานและเหตุการณ์แวดล้อมในสังคม เช่น กรณีสื่อที่มีเนื้อหา สาระ เป็นไปตามบรรทัดฐาน อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งจะมีผลให้บุคคลคล้อยตามเพราะโดยปกติแล้วบุคคลย่อมประพฤติตามแนวบรรทัดฐานของสังคม

จากการศึกษาเรื่อง การสื่อสารนวัตกรรม ของโรเจอร์ส (Rogers) และชูเมคเกอร์ (Shoemaker) (อ้างใน เสถียร เขยประทับ, 2528) ถึงความพ้องกันหรือการไปด้วยกัน ระหว่างความรู้และพฤติกรรม พบว่าการมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและการยอมรับนวัตกรรมนั้นแตกต่างกัน บุคคลส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมหลายๆ อย่างที่เขาไม่เคยยอมรับนำไปใช้เลย เหตุผลคือเขาเห็นว่านวัตกรรมไม่เกี่ยวข้องกับหรือไม่มีประโยชน์กับตน ความคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมก็จะหยุดอยู่แค่ความรู้

ส่วนขั้นการจูงใจในนวัตกรรมนั้น เป็นเรื่องของอารมณ์หรือความรู้สึกว่า จะสร้างทัศนคติที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นก่อน ในขั้นนี้บุคคลจะแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติม บุคลิกภาพส่วนตัว และบรรทัดฐานของสังคมจะมีอิทธิพลต่อการแสวงหาและนำข่าวสารที่ได้รับ มาเลือกคิดตามทัศนคติและความเชื่อของตน หากมีการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม เขาจะต้องหาผู้สนับสนุนทัศนคติของตน โดยพูดคุยกับเพื่อนที่มีลักษณะทั่วไปทางสังคมเหมือนกัน เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง เป็นต้น

ทฤษฎีการโน้มน้าว เพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม มีผลต่อการเสริมสร้างวินัยจราจร กล่าวคือ ผู้ขับขีรถยนต์จะมีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม การขับขี้อย่างไรนั้น มักจะขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อการขับขีรถยนต์ที่ผู้นั้นมีอยู่ ดังนั้นหาก

ต้องการแก้ไขพฤติกรรมการขับขี่รถยนต์ ก็ควรจะแก้ไขทัศนคติที่มีต่อเรื่องการขับขี่รถยนต์ เสียก่อน

การวัดทัศนคติ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องยาก แต่ก็เป็นเรื่องสำคัญต่อการสร้างกลยุทธ์ในการเสริมสร้างวินัยจราจร เนื่องจากหากว่าผู้ขับขี่รถยนต์มีทัศนคติเช่นไร ควรแก้ไขทัศนคตินั้นอย่างไร ด้วยวิธีใด จึงจะแก้ไขได้ดีที่สุดเพื่อให้ผู้ขับขี่รถยนต์มีทัศนคติที่ดีต่อการมีวินัยจราจร อันจะส่งผลถึงพฤติกรรมการแสดงออกซึ่งการขับขี่ที่มีวินัยจราจรต่อไป

การที่เราจะแก้ไข เปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ขับขี่รถยนต์ที่มีทัศนคติเช่นนั้นมาเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งนั้น จำเป็นต้องมีกลยุทธ์ทางการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ วิธีการโน้มน้าวเพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม

การโน้มน้าวอาจกระทำได้โดยวิธีการสื่อสาร ที่เมื่อสื่อไปแล้วตัวสารนั้น จะสามารถทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกเปลี่ยนแปลงความคิดได้ เช่น การชักจูงใจ การนำเสนอให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหา การชักนำให้ผู้รับสารรู้สึกมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การสื่อสารให้ผู้รับสารเกิดความตระหนัก เกิดความกลัว เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม การนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

วิธีการทางการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจนั้น เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการเสริมสร้างวินัยจราจรได้กล่าวคือ การโน้มน้าวใจโดยวิธีการต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น ให้ผู้ขับขี่รถยนต์เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ อันจะนำไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อการมีวินัยจราจรอันจะเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การขับขี่รถยนต์ให้มีวินัยจราจรในที่สุดและจะทำให้เกิดการแก้ไขและลดปัญหาการจราจรได้ ต่อไป

สื่อและประสิทธิภาพของสื่อ

สื่อ (channel, media) เป็นหนทางหรือวิธีการที่จะนำข่าวสารไปสู่ผู้รับ หากไม่มีสื่อในการสื่อสารแล้ว ข่าวสารก็ไม่อาจไปถึงผู้รับได้

ในการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ด้านกฎหมาย ความคิดในการเสริมสร้าง ปลุกฝังการมีวินัย การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง ปกติสื่อที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ สื่อมวลชนและสื่อระหว่างบุคคล สื่อทั้งสองมีอิทธิพลแตกต่างกันไป ผลงานวิจัยเกี่ยวกับสื่อแสดงถึงขีดความสามารถหรือประสิทธิภาพของสื่อแต่ละชนิด ดังนี้ (เสถียร เขยประทับ, 2526)

1. สื่อมวลชน (mass media) มีลักษณะเป็นตัวกลาง หรือตัวเชื่อมระหว่างแหล่งสารและกลุ่มประชาชนเป้าหมาย เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ได้ดี ดังนี้

1. สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก ได้ในเวลาอันรวดเร็ว

2. สามารถให้ความรู้และข่าวสารได้ดี

3. สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ที่ไม่พึงรำลึกได้

2. สื่อระหว่างบุคคล (interpersonal media) มีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสาร แบบตัวต่อตัว ระหว่างบุคคลสองคน หรือมากกว่าสองคน จะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อมวลชน ในการจูงใจผู้รับสารที่มีความเฉยเมย หรือมีปฏิกิริยาต่อต้านสารที่ผู้ส่งสารส่ง สื่อระหว่างบุคคลสามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ต่อไปนี้ได้ดี คือ

1. สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบสองทาง (two way communication) ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจสารก็สามารถโต้ถาม หรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากแหล่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุง แก้ไข สารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการและความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็วเช่นกัน ทำให้สามารถลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสาร เลือกแปลหรือตีความสาร และการเลือกจำสารได้

2. สามารถจูงใจบุคคล ให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่พึงรำลึกได้ เอฟเวอเรทท์ โรเจอร์ส และ ลินน์ สเวนนิ่ง (Rogers and Svenning, 1969) ได้เปรียบเทียบคุณลักษณะของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนไว้ดังนี้

<u>คุณสมบัติในการสื่อสาร</u>	<u>สื่อบุคคล</u>	<u>สื่อมวลชน</u>
1. ลักษณะของการสื่อสาร	เป็นการสื่อสาร แบบสองทาง	เป็นการสื่อสาร แบบทางเดียว
2. ความรวดเร็วในการ แพร่ไปสู่คนจำนวนมาก	ช้า	เร็ว
3. ความถูกต้องของข่าวสาร	ต่ำ	สูง
4. ความสามารถในการ เลือกผู้รับสาร	สูง	ต่ำ
5. ความสามารถในการ จัดการเลือกรับสาร ของผู้รับสาร	สูง	ต่ำ
6. โอกาสที่จะได้รับการ สื่อสารกลับ	สูง	ต่ำ
7. ประสิทธิภาพ	การเปลี่ยนทัศนคติ	เพิ่มพูนความรู้

งานวิจัยหลายชิ้นแสดงให้เห็นว่า ในการใช้การสื่อสารในงานพัฒนา มักจะต้องใช้สื่อผสม คือ การใช้สื่อมวลชนและสื่อบุคคลร่วมกัน เนื่องจากข้อจำกัดและข้อได้เปรียบข้างต้น

นอกจากนี้ ยังมีสื่ออีกชนิดหนึ่งที่ใช้ถ่ายทอดข่าวสารไปยังมวลชน กลุ่มบุคคล หรือบุคคล โดยสร้างขึ้น เพื่อให้ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เรียกว่า สื่อเฉพาะกิจ (specialized media) ได้แก่ สื่อประเภทโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ (audio visual media) และสื่อสิ่งพิมพ์ (printed media) เช่น เสียงตามสาย สไลด์ ใบบลิว โปสเตอร์ แผ่นพับ คู่มือ เทปตลับ นิทรรศการ เป็นต้น คุณลักษณะที่ดีของการใช้สื่อเฉพาะกิจเพื่อการพัฒนา (ปรมะ สตะเวทิน, 2530) ก็คือผู้ใช้สามารถนำข่าวสารของการพัฒนาเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งของโครงการพัฒนา ที่ต้องการรณรงค์เฉพาะเรื่อง ไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมาย การใช้สื่อ

เฉพาะกิจ ทำให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับทราบข่าวสารและความรู้โดยตรง และถูกต้อง ช่วยให้เกิดการตัดสินใจและลงมือปฏิบัติได้ถูกวิธี

นอกจากสื่อที่กล่าวมาแล้ว ยังมีสื่ออีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ สื่อประเภทกิจกรรม เช่น นิทรรศการ การสาธิต การประกวด การจัดงาน การรณรงค์และการจัดตั้งกลุ่ม เป็นต้น

สื่อต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น สามารถจำแนกวิธีการได้ 4 แบบ คือ

1. สื่อที่มองเห็นด้วยตา เช่น โปสเตอร์ สิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. สื่อที่ได้ยิน เช่น วิทยุ เสียงตามสาย
3. สื่อที่เห็นได้ยิน เช่น สไลด์ประกอบเสียง วีดีโอ ภาพยนตร์
4. สื่อบุคคล เช่น การสอนเป็นกลุ่มหรือสอนเป็นรายบุคคล

ทฤษฎีสื่อและประสิทธิภาพของสื่อ มีผลต่อการเสริมสร้างวินัยจราจร กล่าวคือ สื่อเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ในการนำเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหานั้น และทุกครั้งที่มีการสื่อสารต้องอาศัยสื่อเป็นพาหะ ในการนำเสนอเนื้อหาทั้งสิ้น ดังนั้นสื่อจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยจราจรเป็นอย่างยิ่ง

การที่จะใช้สื่อให้ประสบผลสำเร็จในการเสริมสร้างวินัยจราจรนั้น ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของสื่อ คือ การใช้สื่อให้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับการวางกลยุทธ์ในการใช้สื่อ เช่น ควรใช้สื่ออะไร ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ กับกลุ่มเป้าหมายใด จะใช้สื่อไหนเมื่อไหร่ ความบ่อยครั้งในการใช้สื่อมากน้อยแค่ไหน อย่างไร ควรใช้สื่อเดียวหรือหลายสื่อผสมกัน และระยะเวลาในการใช้สื่อ เป็นต้น ซึ่งหากมีการวางกลยุทธ์การใช้สื่อที่เหมาะสมแล้วก็จะทำให้สื่อเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพทางการสื่อสารช่วยให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จได้

ดังนั้น การสำรวจพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้ขับขี่รถยนต์ จึงสำคัญ เพราะทำให้เราสามารถรู้และเข้าใจว่า ผู้ขับขี่รถยนต์มีพฤติกรรม การเปิดรับสื่อ

อย่างไร เพื่อให้เราสามารถสร้างกลยุทธ์ในการใช้สื่อ ให้เข้ากับพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้บริโภคได้ เพื่อให้การเข้าถึงของเนื้อหาข่าวสารที่ต้องการ สื่อไปยังผู้บริโภค เป็นไปได้มากที่สุดและมีประสิทธิภาพที่สุด

การเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของบุคคล ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อบุคคลต้องการข้อมูลหรือไม่ แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนของสิ่งเร้าที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่งได้มีการเลือกรับสื่อ นั้น เกิดจาก คุณลักษณะพื้นฐานของ ผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านจิตใจ เช่น กระบวนการเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ ทักษะ และประสบการณ์

2. องค์ประกอบทางสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว สถาบัน การศึกษา วัฒนธรรมประเพณี และลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา และสถานภาพทางสังคม

นอกจากนี้บุคคลแต่ละคน ยังมีขั้นตอนและกระบวนการในการเลือกรับข่าวสารที่แตกต่างกันไป โจเซฟ แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) กล่าวถึง ทฤษฎีทางการสื่อสารเกี่ยวกับกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร (selectivity process) ว่ามีขั้นตอนต่างๆ คือ การเลือกเปิดรับ (selective exposure) โดยบุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่างๆ ตามความสนใจและความต้องการเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของตน การเลือกให้ความสนใจ (selective attention) หมายถึง บุคคลจะเลือกให้ความสนใจ เฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตน การเลือกรับรู้ (selective perception) หมายถึง บุคคลจะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้รับ ไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์เดิม

ของตน การเลือกจดจำ (selective retention) หลังจากบุคคลเลือกรับรู้แล้ว ยังเลือกจดจำเนื้อหา สารของสารในส่วนที่ต้องการจำ เข้าไปเก็บไว้เป็นประสบการณ์เพื่อจะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป และจะพยายามลืมในส่วนที่ต้องการจะลืมอีกด้วย

ขั้นตอนในการรับข่าวสารนี้ วิลเบอร์ ชรามม์ (Schramm, 1973) อธิบายว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสาร มีแนวโน้มที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับเหตุผลในการที่มนุษย์เลือกสนใจหรือตั้งใจรับข่าวสาร อย่างไรก็ตาม จากสื่อใดนั้น นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้

ฟรีดสัน (Friedson) ไรลีย์ (Riley) และ ฟลาวเวอร์แมน (Flowerman) มีความเห็นว่าแรงจูงใจที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในสังคม จะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดความสนใจ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ก็เพื่อสนองความต้องการของตน ปรากฎการณ์นี้ เมอร์ตัน (Merton) ชาร์ลส์ ไรท์ (Wright) และ วาบเฟิลส์ (Waples) เรียกว่า "พฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสาร" นักวิชาการเหล่านี้ มีความเห็นตรงกันว่า ผู้รับข่าวสารจะเลือกรับข่าวสารจากสื่อใดนั้นย่อมเป็นไปตามบทบาทและสถานภาพในสังคมของผู้รับสาร และเหตุผลในการรับสาร ก็เพื่อนำไปเป็นหัวข้อในการสนทนาซึ่งจะทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ชาร์ลส์ อัทकिन (Atkin, 1973) กล่าวว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก จะมีหูตากว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร มีผลต่อการเสริมสร้างวินัยจราจร กล่าวคือ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มเป้าหมาย ที่เราต้องการให้เปลี่ยน ทัศนคติ และพฤติกรรม การมีวินัยจราจรนั้นมีส่วนสำคัญในอันที่จะทำให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากเราสามารถสร้างกลยุทธ์ทางการสื่อสารให้เข้ากับ

สื่อหรือช่องทางการสื่อสารที่ผู้รับสารเปิดรับมากที่สุด เพื่อมิให้เกิดการสูญเสียทางการสื่อสาร

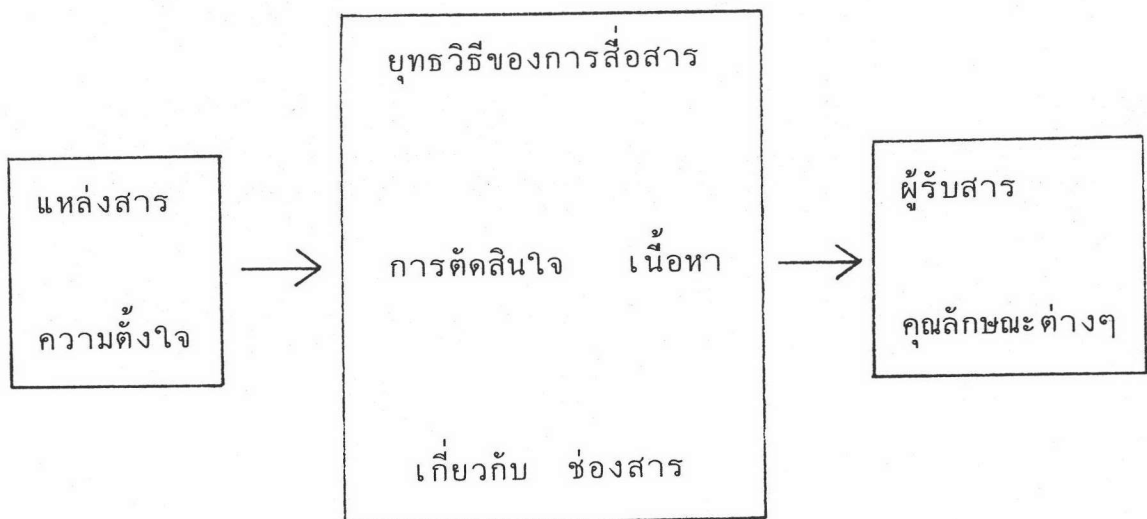
ดังนั้น หากมีการสำรวจการเปิดรับข่าวสารในผู้รับสารเพื่อให้ทราบถึงความสนใจ ความบ่อยครั้ง ประเภทของสื่อ ในการเปิดรับสื่อและประเภทของเนื้อหาของข่าวสาร ก็จะเป็นผลทำให้สามารถทราบถึงสื่อและประเภทของสาร ทำให้สามารถออกแบบเนื้อหาให้เหมาะสมกับ ตัวสาร ช่องทางสาร และผู้รับสาร ให้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด อีกทั้งทำให้เราสามารถทราบว่าควรส่งสารประเภทใด เข้ากับสื่อใด ที่ผู้รับสารจะสนใจและเปิดรับมากที่สุด เพื่อให้สารนั้น เข้าถึงผู้รับสารมากที่สุด อันจะนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมการจับจ้องยนต์ ได้มากที่สุด

การสื่อสารกับการพัฒนา

การสื่อสารมีความสำคัญต่อการพัฒนา เพราะเป็นตัวกระตุ้นเร่งเร้าให้ประชาชนเกิดความสนใจ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับนวัตกรรม ประสิทธิภาพของการสื่อสารขึ้นกับปัจจัยหลายประการ ในการใช้การสื่อสารเพื่อการพัฒนาควรคำนึงถึง สิ่งต่อไปนี้ (เสรี วงษ์มณฑา, 2529)

1. ศึกษาบรรยากาศของชุมชนและภูมิหลังของกลุ่มเป้าหมายว่า ผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของเราเป็นใคร มีทัศนคติและค่านิยมอย่างไร ข้อ-ความที่เราสื่อสารออกไป ต้องสอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ และความรู้เดิมที่มีอยู่ ฉะนั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และใช้สื่อให้ตรงกับนิสัยในการรับสื่อของกลุ่มเป้าหมาย
2. เลือกผู้ส่งสารให้ถูกต้อง ทำให้มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายขึ้น
3. สร้างข่าวสารให้มีประสิทธิภาพ
4. เลือกใช้ช่องทางการนำสารให้ถูกต้อง

การสื่อสารจะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการกำหนดยุทธวิธีในการสื่อสาร โดยผู้ส่งสารหรือแหล่งสารเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ต่างๆ ว่าจะส่งสารอะไร ไปถึงใคร เพื่ออะไร การตัดสินใจเหล่านี้เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับเนื้อหา ผู้รับสาร และความตั้งใจ ด้วยเหตุนี้แหล่งสารจะตัดสินใจว่าจะส่งสารอย่างไร เมื่อไร การตัดสินใจเหล่านี้เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นยุทธวิธีของการสื่อสาร การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เช่น โครงสร้างของสาร การปฏิบัติต่อสาร ปริมาณหรือความยาวของสาร ฯลฯ การเผยแพร่และการใช้สาร เช่น โอกาส ความถี่ และการเลือกใช้ ของสารที่มีอยู่ และการประเมินสาร เช่น การกำหนดให้มีมาตรการที่จะวัดอิทธิพล หรือผลกระทบของการสื่อสาร (เสถียร เขยประทับ, 2526)

ข้อดีและข้อจำกัดของสื่อแต่ละประเภท ทำให้ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ (ณรงค์ สมพงษ์, 2530) ในการพิจารณาเลือกใช้ และวางแผนการใช้ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร อย่างชัดเจน
2. พิจารณาลักษณะของกลุ่มเป้าหมายว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น เพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม พื้นฐานความรู้ พฤติกรรมในการสื่อสาร วัฒนธรรม และสภาพท้องถิ่น
3. ทราบจำนวนหรือขนาดของผู้รับสาร

4. พิจารณาสถานการณ์ในการใช้สื่อ ด้านสถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวก
5. พิจารณาทักษะในการสื่อสารของผู้ส่งสาร
6. งบประมาณในการใช้สื่อ

ข้อมูลและหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาแล้วสามารถนำมาพิจารณาวางแผนการ
ใช้สื่อ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวโดยสรุปแล้ว
การใช้การสื่อสารเพื่อการพัฒนา ควรคำนึงถึงความต้องการ ลักษณะของผู้รับสาร
ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยเลือกใช้สื่อที่สอดคล้องและผสมผสานกันเพื่อให้เกิดการ
สื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาระ หรือข่าวสารนั้น นอกจากจะเป็นการ
เผยแพร่ความรู้ตามหลักวิชาการแล้ว สาระหรือข่าวสารมีลักษณะเด่น 2 ประการ
(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ, 2532) ที่จะ
มีผลต่อผู้รับสาร ได้แก่

1. การขู่ให้กลัว ข่าวสารที่สร้างความกลัว จะง่ายแก่การเข้าใจ
ข่าวสารที่สร้างความกลัวสูง จะมีผลในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมได้ดีกว่า
ข่าวสารที่สร้างความกลัวต่ำ นอกจากนี้การใช้วิธีขู่ให้กลัวควบคู่ไปกับการอ้างอิงผู้
เชี่ยวชาญจะได้ผลดียิ่งขึ้น แต่ความกลัวที่สร้างขึ้นจะต้องไม่เกินเลยความเป็นจริง
มิฉะนั้นแล้วความน่าเชื่อถือของข่าวสารจะลดน้อยลง เป็นผลให้ผู้ฟังไม่ยอมรับข่าว
สารนั้น

2. การให้ข้อมูลที่เห็นเหตุผล ผู้ส่งสารสามารถเสนอประเด็นของ
ข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้รับสารประมวลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ ซึ่งการให้
ข้อมูลนี้อาจเป็นการให้ข้อมูลด้านเดียวที่อาจกลายเป็นขู่ให้กลัวได้ หรืออาจเป็น
การให้ข้อมูลทั้งข้อดีและข้อเสีย และการจะเลือกใช้วิธีการให้ข่าวสารด้านเดียว
หรือสองด้าน จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับตัวแปรในเรื่องระดับสติปัญญา อายุ และ
สภาพความคิดของผู้รับสารที่มีอยู่ก่อนการได้รับสาร ว่าสอดคล้องหรือเป็นปฏิปักษ์
กับข่าวสารที่เสนอ ถ้าผู้รับสารไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับประเด็นของเรื่องที่จะ

ติดต่อสื่อสาร แต่มีชาวปัญญาในการหาเหตุผลได้แล้ว การให้ข่าวสารที่มีความคิดเห็นตรงกันข้ามกับเรื่องที่จะใช้ประเด็นในการติดต่อสื่อสาร แต่มีชาวปัญญาในการติดต่ออย่างสมเหตุสมผลแล้ว การให้ข่าวสารทั้งสองด้านก็จะมีผลดีเช่นกัน ในกรณีของผู้ใหญ่หรือนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย การให้ข่าวสารสองด้านอาจจะให้ประสิทธิภาพกว่าวิธีการให้ข่าวสารด้านเดียว

ในกรณีที่ผู้รับสารมีความคิดสอดคล้อง กับเรื่องที่จะใช้เป็นประเด็นในการติดต่อสื่อสารอยู่แล้ว แต่ไม่ฉลาดเฉลียว การให้ข่าวสารเพียงด้านเดียวจะมีประสิทธิภาพมากกว่า

ทฤษฎีการสื่อสารกับการพัฒนา มีผลต่อการเสริมสร้างวินัยจราจร กล่าวคือ การพัฒนาคือ การแก้ไข ปรับปรุง ทำให้ดีขึ้น ในที่นี้ คือการแก้ไขปัญหาการจราจร โดยการเสริมสร้างวินัยจราจรให้แก่ผู้ขับขี่รถยนต์ โดยใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการแก้ไข ดังนั้นการสื่อสารจึงมีส่วนสำคัญ ในการพัฒนา การเสริมสร้างวินัยจราจร ในด้านการให้ประชาชนเกิดความสนใจ ตื่นตัวต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมในการขับขี่รถยนต์ และยอมรับในการมีวินัยจราจรนั้น จะสามารถช่วยลดปัญหาการจราจรได้ ทั้งหมดนี้โดยการประยุกต์ใช้กลยุทธ์ทางการสื่อสารเพื่อการพัฒนาเสริมสร้างวินัยจราจร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเพื่อเสริมสร้างวินัยจราจรของผู้ขับขี่รถยนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

อวจินต์ พักทองพรรณ (2529) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ "ปัญหากฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย" พบว่า ตลอดระยะเวลา 20 ปีเศษ ที่ได้ใช้ข้อบังคับ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2507 เป็นต้นมา ได้มีการออกกฎหมายกระทรวง กฎทบวง รวมหลายฉบับ เพื่อปฏิบัติการใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ แต่บทบัญญัติตามกฎหมายกระทรวงและกฎทบวง ส่วนใหญ่ได้ย้อนกลับไป ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่ว่าด้วยวินัยของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ได้อนุโลมให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับทั้งหมด ไม่ได้มีการปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพของตนเอง ตามเจตนารมณ์ของ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และปัญหาในการปฏิบัติตามกฎหมายหลายประการ เนื่องจากปรัชญา แนวความคิดและระบบของมหาวิทยาลัย รวมทั้งกฎเกณฑ์บางประการที่แตกต่างจากข้าราชการพลเรือนสามัญ

โชคชัย สิทธิผลกุล (2532) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ "ปัญหากฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการตำรวจ" พบว่า การควบคุมวินัยของข้าราชการตำรวจในปัจจุบันนี้ อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ เพื่อให้สอดคล้องต้องกันตามกฎหมายแต่ละฉบับ ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 มีข้อบกพร่องหลายประการ ซึ่งยังมีได้มีการแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของข้าราชการตำรวจ จึงได้มีการอนุโลมนำกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน ในส่วนที่เกี่ยวกับวินัย มาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจ โดยไม่มีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับข้าราชการตำรวจ ทั้งที่ลักษณะงาน การปกครองบังคับบัญชา การแบ่งส่วนราชการ การกำหนดตำแหน่งหน้าที่ราชการ และการรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจ แตกต่างไปจากข้าราชการพลเรือน จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ทั้งในส่วนฐานความผิด ที่ยังไม่เหมาะสมในการนำมาบังคับ

ใช้กับข้าราชการตำรวจ การดำเนินการทางวินัย ยังมีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างข้าราชการที่มีชั้นยศต่างกัน นอกจากนี้ยังมีการนำโทษลดขั้นเงินเดือนตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน มาบังคับใช้กับข้าราชการตำรวจ อันทำให้เกิดผลกระทบต่อยศของข้าราชการตำรวจ และในส่วนที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ยังไม่ให้หลักประกันสิทธิของข้าราชการตำรวจ ในการที่จะไม่ถูกลงโทษทางวินัยโดยไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร

ศักดิ์ ผาสุกนิรันดร์ (2506) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "อุบัติเหตุบนทางหลวง" พบว่า

- ผู้มีอาชีพรับจ้างขับรถประสบอุบัติเหตุมากที่สุด ส่วนรถยนต์ในเขตพระนคร-ธนบุรี จะพบว่ารถประจำทางประสบอุบัติเหตุมากที่สุด ส่วนภูมิภาคกลับเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคล และส่วนภูมิภาคนี้จะมีผู้เสียชีวิตมากกว่าส่วนกลาง วิธีป้องกัน ควรให้มีการอบรมแก่ผู้ขับขี่ในเรื่องการขับรถ และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

- ผู้โดยสารและคนเดินเท้า เป็นต้นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุบนทางหลวง รองจากผู้ขับขี่ยานพาหนะ ฉะนั้นวิธีป้องกันคือ ให้ความรู้แก่เด็กและคนเดินเท้าให้ทราบกฎจราจรและผู้ฝ่าฝืนไม่เดินข้ามช่องทางที่กำหนด ควรใช้วิธีตัดเตือน หรือปรับ ดังที่ปฏิบัติอยู่ในประเทศญี่ปุ่น

- เนื่องจาก ทางหลวงในประเทศไทยเป็นทางเก่า ไม่ได้มาตรฐานในระยะแรกจึงมีข้อบกพร่องแต่ต่อมาได้พยายามสร้างให้ได้มาตรฐานเช่นเดียวกับอารยประเทศ แต่ทั้งนี้งบประมาณรายได้ยังมีน้อย จึงควรพิจารณาปรับปรุงทางที่ลักษณะเป็นอันตราย เช่น ทางโค้งน้อยเกินไป ทางชำรุด หรือหลุมบ่อมากมาย สะพานแคบ สะพานชำรุด เป็นต้น นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจราจรประจำทาง ควรกำหนดที่จอดรถประจำทาง ณ ที่มีที่ว่างข้างทางพอเพียง เพื่อว่าผู้ขับขี่จะได้ไม่เกิดความเบียดหนาย ที่จะเบนรถไปจอดในทางเบี่ยงที่เป็นหล่มเป็นโคลน ทำให้ลำบากแก่ผู้โดยสารที่จะขึ้นลง

- ผลการวิจัยพบว่า อุบัติเหตุเกิดจากสภาพของรถชำรุดและบกพร่อง เช่น ยางแตก เบรคแตก เป็นต้น ปัจจุบันมีการตรวจสภาพรถประจำทางและ

รถบรรทุกอยู่แล้ว ควรขยายการตรวจปีละครั้งไปถึงรถแท็กซี่และรถสาธารณะอื่นๆ ด้วย ทั้งนี้ควรวางยานพาหนะทุกประเภท ผ่านการตรวจของเจ้าหน้าที่ในเวลาต่อ ทะเบียนทุกปีจึงจะดี

มุกิตา ธีระพร (2531) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ประสิทธิภาพของการเผยแพร่ความรู้ เรื่องความปลอดภัยจราจร แก่เด็กนักเรียนชั้นประถม ในเขตกรุงเทพมหานคร" พบว่า เด็กนักเรียนที่เข้ารับการอบรมเรื่องความปลอดภัยจราจร มีความรู้เพิ่มขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ต่อเรื่องความปลอดภัยจราจรไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากได้รับการอบรม สำหรับตัวแปรทางด้านประชากรของนักเรียน และตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความรู้และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเรื่องความปลอดภัยจราจร สำหรับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว เด็กนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความรู้เรื่องความปลอดภัยจราจร ได้แก่ การมีบ้านเป็นของตัวเอง

ในความคิดเห็นเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้เรื่องความปลอดภัยจราจร พบว่า นักเรียนที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจกับการอบรมของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันภัยแห่งชาติ (กปอ.) โดยมีความเห็นว่าการอบรมทำให้ได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนาน ถ้ามีการอบรมเพิ่มเติม ส่วนใหญ่ต้องการมาอบรมอีก และเมื่ออบรมแล้วได้นำไปใช้มากในชีวิตประจำวัน แล้วยังได้นำไปเผยแพร่ให้แก่ผู้ใกล้ชิดอีกด้วย และพบว่าสื่อที่เด็กนักเรียนได้รับข่าวสารด้านความปลอดภัยจาก กปอ. มากที่สุด ได้แก่ โทรทัศน์

กลีฟว์ (Gleave, 1979 อ้างใน มุกิตา ธีระพร, 2531) ได้ทำการทดลองใช้สื่อบุคคลสอนเรื่องการปฏิบัติตนตามกฎหมายจราจรของเด็กนักเรียนวัยอนุบาลจนถึงระดับที่ 7 ที่ แวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา โดยใช้คนแต่งตัวเป็นการ์ตูนสวมชุดตำรวจจราจร อบรมเด็กให้รู้ถึงวิธีการขับขีรถจักรยานอย่างปลอดภัย ข้อปฏิบัติในการขับขี่ที่ถูกต้อง เช่น การหยุด การเลี้ยว การให้สัญญาณ การโดยสารรถประจำทาง ได้แก่ วิธีการเข้าแถวขึ้นรถประจำทาง การปฏิบัติตนขณะโดยสารรถ เช่น ไม่ยืนแขนขาออกมานอกรถ การลงรถประจำทาง และการเดินข้ามถนน

ด้านน้ารถประจำทางที่จอดอยู่ การข้ามถนนโดยใช้ทางม้าลาย โดยได้ให้เด็ก
ทดลองทำจริงๆ ผลจากการทดลองปรากฏว่า การเกิดอุบัติเหตุของเด็กในวัยนี้
ลดลงจาก 34% เหลือเพียง 10% ภายใน 1 ปี